

טרטת הדורות

SHARSHERET HADOROT

כרך ג' מס' 2

החברה הגניאלוגית הישראלית

יוני 1989

דבר המערכת

המדור העשיר הוא הפעם מדור הספרים לגניאלוגים. כתבנו על ספרים בעברית ובלועזית ועל שנים מהם פירטנו, כי יש בהם עניין מיוחד וחשיבות מעשית לחוקר.

במדור על שמות משפחה תוכלו למצוא את מאמרו של ד"ר פאול יעקבי על שם המשפחה קרא-קרו ומאמרה של מזל ליננברג על שמות משפחה של אנוסים.

לא הבאנו הפעם מאמרים על דרכי מחקר של חברינו, כי אלה נמצאים בחוברת מאמרים מיוחדת שהוצאנו בימים אלה.

נשמח לקבל תגובות לעלוננו.

אסתר רמון ורות גבבי

ההרצאות ששמענו:

- בפברואר הרצה חברנו הרולד לואין על מחקר משפחתו בבריטניה בכלל ובבלונדון בפרט. בעזרת שקופיות הוא הציג חלק ממקורותיו החשובים ואף המחיש את הרקע ההסטורי לקורות משפחתו.

- במרץ דיווח אברהם טל, הספרן הראשי של יד יצחק בן צבי, על גילוי בעיון טונים של ספר כתובות של משפחות ספרדיות רבות מטולדו. הוא הכין ספר זה לדפוס והוא יצא כבר בצרפתית בהוצאת "יד בן צבי".

- באפריל הרצה חברנו עזרי אובל בעזרת שקופיות על מסעו להלברשטט, כיום במזרח גרמניה. במקום שאבותיו, משפחת אורבך, גרו במשך דורות רבים. הוא הראה את עקבות הקהילה היהודית החשובה בעיר זו, שאפשר לראותם עוד היום וסיפר על רשמיו מהפגישות עם תושבי העיר, ביחוד עם הכומר שהקים מצבה לזכר הקהילה היהודית במקום.

- במאי הרצה חברנו ד"ר נח גינות על "285 שנה לבית גרינפלדר" ואלו הערותיו על מקורות הרצאתו: "לכבוד יום ההולדת המאה של אבי, הפרופ' בנו גרינפלדר ז"ל, החלטתי יחד עם אחיותי לערוך אזכרה. לאיסוף חומר נוסף נסעתי, בשעת מסע לקונגרס מדעי, גם לאלטנקונשטט בבוואריה. בכפר זה חיה משפחת אבי משנת 1700 ואילך עד עליית הנאצים לשלטון. פגשתי שם ראש כפר חביב שמאוד חיבב יהודים וחוקר צעיר בשם יוסף מושטמן. הוא התעניין מאוד בתולדות יהודי המקום שהיוו ב-1848 כמחצית מתושבי הכפר. למזלי מצאתי גם בארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי בירושלים תיקים רבים של הקהילה היהודית שם. בהרצאה השמעתי גם כמה הקלטות של נגינת אמי, שהיתה פסנתרנית. אבי הרבה לצלם, בעיקר במלחמת העולם הראשונה ולכן יכלתי להעזר בצילומיו שהפכתי לשקופיות".

- יוני מתילדה טגיר - משפחת גומל וחברת "כל ישראל חברים" מטורקיה לרחבי עולם. הסיפור של דורות רבים של משפחת גומל שיקף את מפעלי החינוך של כ"ח בפריז, פס, מרקש והקהיר.

ההרצאות הבאות:

12.7.1989 שלמה אלבוחר - משפחת שיריזלי
16.8.1989 ד"ר עזריאל הילדסהיימר - משפחת טריויס ומקורות למחקר משפחה זו.

כל ההרצאות תהיינה בשעה 19.30 באולם "מבקשי דרך", שד' ש"י עגנון 22. המקום יהיה פתוח משעה 18.30, כדי לאפשר לחברים לעיין בספרים ובעלוני של החברות הגניאלוגיות בעולם.

אנא רישמו לפניכם מועדים אלה, כי לא תשלחנה הזמנות נוספות.

הסבר השם "קרא-קרו" - ד"ר פאול יעקבי

באימפריה הרומית שימש המונח הלטיני "קארוס" (או קרו בפרובינציה האיברית) ללא יהודים כשם פרטי, שמשמעותו המילולית "אהוב", או "יקר", כדוגמא - אחד מהקיסרים המאוחרים בסוף המאה ה-3 היה מרקוס אורליוס "קארוס, או "קארו" וכו'.

כשם משפחה מופיע השם במשפחת קארו הנוצרית, שהיתה אחת ממשפחות הקונקוויסטדורים האצילות ביותר בספרד (ראה למטה).

אצל היהודים שורשו של המונח איננו בספרדית אלא בארמית, בה הוא שימש ככינוי בלבד, שמשמעותו עבר מהמאות ה-3 ועד ה-12 ארבעה גלגולים:

1. במאה ה-3 פירושו בעל ידע מובהק בנוסח המקרא (תנ"ך) וטעמיו, כדוגמא - ר' חנינה קרא מבני הדור השני של האמוראים.
2. במאה ה-8 נהפך הכינוי לציון חברי כת "הקראים", שהכירו בכחה המחייב של "התורה שבכתב (המקרא)", להבדילה מהתורה שבעל פה (משנה ותלמוד).

3. קצת יותר מאוחר התחיל המונח לשמש גם ככינוי ל"בעל קורא" (שליח ציבור/חזן) - כנראה עקב השפעת השפה הערבית, בה "קרא" פירושו - הבקש בהשמעת הקוראן.

4. במאה ה-12 שימש המונח לאלו שתבעו (לצורך עמידה מצליחה בויכוחים עם הכמורה הנוצרית ולצורך פירוש המקרא בכלל) את עדיפותו של "הפשט", (הבהרת הפירוש המילולי של הכתוב) על "הדרש" (הבהרת כוונותיו של הכתוב), כדוגמא - ר' שמעון קרא בן חלבו ובנו ר' יוסף קרא מצרפת הצפונית, שעמדו בקשר הדוק עם רש"י ועם חתניו ונכדיו.

יתכן שעקב גירושי היהודים מצרפת החל מ-1306 היגרו אחדים מצאצאי השנים הנ"ל מזרחה לפראג ואחרים דרומה לספרד.

אולם עדיין חסר ידע כלשהו על בני חמשת הדורות המפרידים בין ר' שמעון קרא הנ"ל בצרפת לבין ר' יצחק ובנו מנחם, שהם אבות משפחת קרא האשכנזית שבה נהפך "הכינוי ל"שם מפחה". וכן חסרות חוליות הקשר במשך שמונה דורות בין ר' שמעון הנ"ל לבין ר' יצחק קארו, שהוא הראשון מבני משפחת קארו הידועים בספרד, אביו של זקנו של בעל "השולחן הערוך". תוך התאמה למשפחת הקונקוויסטדורים הנ"ל נשתנה השם קרא לקארו. עקב המוניטין המזהיר של בעל השולחן ערוך השתרש הכתיב "קארו" במשך הזמנים אף במשפחת קרא האשכנזית.

על כל פנים אין ולא כלום בין שם המשפחה היהודי "קרא" (קארא, קארו, קרו וכו') לבין שם העיירה "קארו" שבצפון-מערב צרפת או לבין מילים בצרפתית ובגרמנית שמקורן במילה הלטינית "קווארטוס" (ארבע), כגון קוורטיר וקוורטיה (רובע) או "קארו" (מדובע אדום העומד על אחת מפינותיו, שהוא קלף-משחק או מונח דיקורטיבי) וכו'.

שינוי שמות של מקצת האנוסים במאות ה-16 עד ה-18 וכמה פרטים על אחדים מהם. - מזל ליננברג

CHANGES IN THE NAMES OF SOME OF THE MARRANOS - MAZAL LINNENBERG

ABRAHAM ATIAS	JORGE MENDES DE CASTRO - אברהם אטיאס
MOSHE COHEN	ANTONIO VAEZ HENRIQUES - משה כהן
ABRAHAM COHEN LOBATO	DIEGO GOMEZ LOBATO - אברהם כהן לובטו
MENASHE BEN ISRAEL	MANOEL DIAS SOEIRO - (1) מנשה בן ישראל
AHARON LEVI MONTEZINOS	ANTONIO DE MONTEZINOS - (2) אהרן לוי מונטזינוס
JAAKOV KORIEL	DUARTE NUNES DA COSTA - (3) יעקב קוריאל
MOSHE KORIEL	GERONIMO NUNES DA COSTA - משה קוריאל
SHLOMO KORIEL	MANOEL NUNES DA COSTA - שלמה קוריאל
ABRAHAM ZAKUT	MANOEL ALVARES - (4) אברהם זכותו
EVEN TZUR	ANRIQUE DIAS MILLA - *אבן צור
DAVID ABENDANA	FRANCISCO NUNES PEREYRA - *דוד אבנדנא (אבנדנאן)
REUEL JESHURUN	PAUL DE PINA - (5) דעואל ישורון
DON JOSEPH NASSI	JOAO MIGUES - (6) דון יוסף נשיא (DUKE OF NAXOS)
ALVARO MENDES - (DUKE OF MITYLENE)	(7) *דון שלמה אבן ישיש
DON SHLOMO IBN YAISH	(8) *דוד אבנעטר מלו - ANTONIO RODRIGUES MELLO
DAVID IBNATAR MELLO	*משפחות אלו ידועות וענפות במרוקו.

1. מנשה בן ישראל - נולד ב-1604 במדירה (פורטוגל) למשפחת אנוסים. בילדותו עברה משפחתו לאמסטרדם ושבו בגלוי ליהדות. בן 18 היה כבר דרשן נחשב על ידי הנוצרים למלומד היהודי הגדול בדורו. כתב הרבה ספרים בנושאים תיאולוגיים-פילוסופיים. ב-1626 ייסד את הדפוס העברי הראשון בהולנד. השיג את הסכמתו של קרומוול לשיבת היהודים לאנגליה.

2. אחד מצאצאיו - דוד מונטזינוס - מונה בשנת 1866 לספרן של ספריית "עץ חיים" באמסטרדם. הוא הרחיב את האוסף ונתן גם את האוסף הפרטי הגדול של במתנה וכך הפך את הספרייה לאחת הספריות היהודיות הגדולות והחשובות ביותר. לאות הוקרה נקראה הספרייה "עץ חיים/מונטזינוס". בשנת 1980 הציג בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים תערוכה יפה מאוצרות ספרייה זו.

3. יעקב קוריאל - נולד בליסבון ב-1587 כאנוס. נסע לאיטליה, הולנד והמבורג. נתמנה על ידי מלך פורטוגל לנספח המסחרי הראשון בהמבורג. הוענק לו התואר "אציל". בנו משה (גרוננימו) מילא תפקיד דומה בהולנד. חזרו בגלוי ליהדות.

4. אברהם זכותו - רופא מפורסם בחצי האי האיברי. השתקע באמסטרדם ב-1626 וחזר בגלוי ליהדות. השאיר הרבה חיבורים רפואיים.

5. רעואל ישורון - נולד ב-1575 בפורטוגל. ב-1604 עבר להולנד וליהדות. כתב מחזה בשם "שיח הרים" שהוצג שם בבית הכנסת "בית יעקב". המחזה יצא בדפוס באמסטרדם ב-1767.

6. דון יוסף נשיא וחמותו דונה גרסיה לונה מנדס קיבלו את טבריה בחכירה מהשולטן בקושטא. ידוע כמחדש הישוב היהודי בטבריה.

7. דון שלמה אבן יעיש - דמות חשובה בדיפלומטיה הבין-לאומית. היה בקשרים עם המלכה אליזבת באנגליה (גיסו היה הרופא הראשי של המלכה), עם הנרי השלישי בצרפת ועם השולטן בתורכיה. מלך פורטוגל העניק לו את התואר "אביר של סנטיאגו". בהיותו בסלוניקי ב-1585 חזר בגלוי ליהדות. עבר לקושטא. השולטן נתן לו את האי מיטילנה ביס האגאי ואת התואר דוכס. אחרי דון יוסף נשיא קיבל גם את טבריה וכשמונה כפרים סביבה בחכירה. הוא תמך ביהודי טבריה וצפת. בנו למד בישיבה בטבריה, בנה בתים וטיפל בענייני אביו.

8. דוד אבנעטר מלו - נולד ב-1551 בספרד. עונה על ידיד האינקוויזיציה, ברח לאמסטרדם וחזר ליהדות. תרגם את ספר תהלים לספרדית. היה בין מייסדי תלמוד תורה "עץ חיים". היה אב בית דין.

מקור שם המשפחה מאק

לכפר המולדת של משפחתי אלטנקונשטט ALTENKUNSTADT שבבוואריה הגיע בסוף המאה ה-18 יהודי מכפר סמוך קויפס KUEPS. הוא החליט להקרא מאק לפי ראשי התיבות משה אוס קויפס, בתרגום משה מן קויפס. אשתו סיפרה זאת ב-1796 לסופר הקהל. תצלום של ספר זה מצוי בידינו. ב-1813 נצטוו יהודי המקום לבחור בשמות משפחה ומאז נשאר שם זה כשם משפחה.

רבים מצאצאיו התפרסמו: בנו אלכסנדר מאק, סוחר בדים מצליח, עסק גם בענייני הקהילה ונכתב מאמר עליו.

רוב בני המשפחה נדדו לאמריקה. המפורסם שביניהם השופט יוליאן מאק היה אחד ממנהיגי הקהילה היהודית בארה"ב אחרי מלחמת העולם הראשונה יחד עם השופט ברנדייס והנדבן נתן שטראוס. הם גם תרמו כספים לארץ ישראל. בספר שנכתב עליו לא נזכר מקור שם המשפחה.

מצאצאי משפחת מאק הענפה ידועים לי אנשים החיים כיום בקיבוץ עין גב, משפחת לורנס בחיפה ומשפחת שריד בירושלים. האם יש עוד צאצאים ממשפחה זו? אנא התקשרו עם:

ד"ר נח גינות (גרינפלדר)
רחוב כרמל 11
אשקלון 78471
טלפון 051-33150

המלצות על ספרים נוספים למדור שמות משפחה

- הגב' צביה רבינוביץ ממליצה על הספר: "באהלי שם" - דב רוזן. מנהגים ופולקלור בענייני שמות. יש בו מפתח לשמות, ביבליוגרפיה ולוח ראשי תיבות.

- "אבותינו" 1 V מופיע מאמר על שמות משפחה בקרים מאת איגור קוטלר

RIMEAN JEWISH FAMILY NAMES - IGOR KOTLER (AVOTAYNU V 1

ספרים לגניאלוגים

ספרים שהגיעו לספריטנו:

1. וולקוביסק WOLKOVISK (ברוסיה הלבנה)

סיפורה של קהילה יהודית-ציונית שהושמדה בשואה 1941-43. המביא לדפוס - כתריאל לשוביץ. תל אביב תשמ"ח 1988, 159 עמ'. מן התוכן: פרקי זכרונות והווה, סעד ועזרה הדדית, חינוך, תרבות ועתונות, מפלגות ותנועות נוער, החיים הדתיים, בית יוצר לציונות וחלוציות, עיירות וכפרים, אישים ודמויות, השואה, מפעלי זכרון והנצחה.

2. מדריך למקורות לתולדות יהדות פולין בארכיון המרכז לתולדות העם היהודי

ערך אדם קלר. הוצאת הארכיון. 1988, 100 עמ'.

3. L'DOR V'DOR The Catalogue for the Jewish Genealogist/Historian. New York .20 p.

ספרים שיצאו ברחבי תבל:

4. THE JEWISH COMMUNITY OF FRANKFURT

A Genealogical study 1349-1849 by Alexander Dietz, translated by Francis Martin. Dietz traced 625 leading families. Additions: a short History of the Jewish community. Illustrations. 30 line genealogies with the name and place indexes and various statistics. Vanderther Publications. Worthyvale Manor. Camelford. Cornwall. UK PL32 9TT

5. A REGISTER OF SEPHARDIC MARRIAGES IN AMSTERDAM (1650-1911)

This register was translated by volunteers from Municipal Archives of Amsterdam. It includes about 6000 marriages.

* 35.Dave Verdooner Bosporus 8.1183 GH Amstelveen. Holland.

6. JUDEN IN AACHEN 1933-1945 Dr.Manfred Bierglanz, Anna Kreutz.

19.80 DM. Gesellschaft fuer christlich-juedische Zusammenarbeit. Aachen e.V.Friedrich-Wilhelm Platz 5-6 D-5100 Aachen West-Germany.

7. KURZBIOGRAPHIEN ZUR GESCHICHTE DER JUDEN IN DEUTSCHLAND
1918-1945

Joseph Walk. Short biographies of Jews in Germany.
LBI Jerusalem K.G.Sauer 1988 426 pp.

8. GENEALOGICAL RESOURCES IN NEW YORK METROPOLITAN AREA

Compiled and published by the Jewish Genealogical Society Edited by
Estelle M. Guzik.

52 Government agencies and courts, 32 libraries, 20 archives
\$ 24.95 + \$ 3.50 Handling.
JGS P.O. BOX 6393 NEW YORK NY 10128.

9. MAN HAT NICHT GEBRAUCHT KEINE REISEGESELLSCHAFT

Krag, Helen Liesel, Boehlau Verlag Wien.Koeln.Graz 1988 180 p.

הגב' קראג ראינה את סבתה אלה שפירא שנולדה ב-1897 בברידיצ'יב
(אוקראינה). ב-1905 הוכרחה המשפחה לברוח לטרנופול (פולין), ב-1914
התישבה בווינה וב-1938 הצליחה להמלט לאנגליה. שם היא גרה כיום כשהיא
מעל לגיל 90.

מספר זה אפשר ללמוד פרטים מעניינים על חיי היהודים הפשוטים בכל
המקומות הנ"ל ובעיקר כיצד לדובב אנשים זקנים כשנעזרים במקורות מידע
נוספים.

ציטוטים מההקדמה ראה בחלק האנגלי.

ספרים חשובים לגניאלוגיה והדרכה כיצד להשתמש בהם:

10. כהן בערל - "ספר הפרענומערנטן" הוצאת הסמינר התיאולוגי היהודי.
ניו יורק 1975

11. קצב שלמה - "ספר החתומים". חלק ב'. הוצאת המחבר. פתח תקוה. תשמ"ה

לפני מספר שנים, במסגרת חיפוש הגניאלוגיים, נתקלתי בחיבורו המסקרן של
בערל כהן "ספר הפרענומערנטן". חיבור זה נתן לי השראה לערוך מחקר דומה
בישראל.

"פרענומערנטן" הן רשימות של חתומים על ספרים תורניים והן הנפיעו בדרך
כלל בסוף הספר.

החיבור שלי מהווה מפתח אל הספרים, אשר בהם מצויות הרשימות. הוא מקיף אלפי קהילות יהודיות באירופה במשך המאות האחרונות. המידע ברשימות אלו מציג לפנינו גלריה נרחבת של אנשים ומה שחשוב לנו, שאין כאן רישום של אנשים מכובדים ועשירים דווקא, אלא של אנשים פשוטים שהסטוריה בדרך כלל מדלגת עליהם. בצד הרבנים והדיינים אנחנו יכולים לפגוש את החייטים והסנדלרים.

המידע הרב המצוי בספרים מאפשר גם לערוך מחקרים נוספים, לאו דווקא גניאלוגיים. כך למשל ערכתי לקט של חצרות חסידיים שונים ברחבי אירופה.

כדי להבהיר כיצד לנצל ספר זה אשתמש בדוגמא: נניח שאנו מחפשים פרטים על יהודים בברלין.

שלב א' - לפי סדר אלף-בית נמצא את קהילת בערלין. (מספר 1412)
שלב ב' - בתוך הקהילה בערלין נמצא רשימה של ספרים בהם מצויות רשימות של חותמים. כאן בחרתי לדוגמא את הספר "מדרש יהונתן" שבו יש 119 שמות של 119 חותמים בבערלין.

שלב ג' - מסתכלים ברשימה הביבליוגרפית המפורטת ורושמים את הפרטים המדויקים של הספר הרלבנטי.

שלב ד' - יש למצוא את הספר הרלבנטי בספרייה ולבדוק בו את רשימת החותמים. בדוגמא שלי צרפתי את הרשימה בספר "מדרש יהונתן".

הספרים הנ"ל נמצאים בין השאר בחדר הביבליוגרפיה בספרייה הלאומית בגבעת רם.

קוראים יכולים לפנות אלי בשאלות נוספות.

שלמה קצב
הראשונים 11
פתח תקוה
טלפון 03-9346567

לבוש מרדכי. מרדכי ווינקלער. טאלטשווא.
לחם אשר. אשר מילר. סעאני. תרפ"ט.
לקוטי תורה והש"ס. יצחק אייזיק אייכנשטיין. ל
לרצונכם חזכתו. ישראל קריגער. פיעטרקוב. חרס
לשון הזהב. זאב וואלף ווייסבלום. ווארשא. חרן

מי השליח - 4.

ספר הפליאה - 18.

הפארם ישראל - 1.

1409 בערלאן (רומניה)

דרכי האמונה - 28.

1412 בערלין (גרמניה)

4) afe

דרך סלולה, שמו, חקפ"ד - 1.

זמירות ישראל - 2, (2).

חרושי הר"ן - 53.

כתב סופר - 1.

המאסף, חקמ"ה - 53.

המאסף, חקמ"ט - 61.

מדרש יהונתן - 119, (1).

סנהת ישראל - 1.

עני כן פהמא - 1.

עץ שחול - (1).

2) afe

המאסף. קעניגסבערג. חקמ"ה.

המאסף. חלק ב'. קעניגסבערג. חקמ"ו. 1786.

המאסף. חלק א'. בערלין. חקמ"ט.

המאסף. אלטונא. חק"ע. 1810.

המאסף. חקפ"ט.

מגיד משבים. ישראל המגיד מקוזניץ. בילגורייא

מדרש יהונתן. יהונתן אייבעשיץ. בילגורייא. ח

מדרש רבה. (מתנדת כהונה). ישכר כהן צדק. לבו

מהר"ם מינץ. משה מינץ. פראג. חקפ"ז. 1827.

מחזור. סנהג פולין. אלטונא. חקפ"ו.

מחצית השקל. שמואל הלוי קליין. פאקש. חרמ"ו.

של

(3)

שמות הפרענומער אנמען

סב 128

אלה האנשים הנקובים בשמותם אשר נדבנו לכם לסיוע אתי בתמיכת וקבלו
לקחת את הספר מדרש יהונתן כאשר יצא אי"ה מבית הדמוס.

ד"ר קאפענהיים

ח' לעא צווייג

ר' צבי בנימן היילברון

ר' זחאל אייזנער

ר' אליעזר הילער שריב

ר' שמואל יעקב טאמער

הרב ווייס החון הראשני

כ"י שרון

הנגיד ר' אליהו קאשוואק

ה' אלטמאן

ר' שמעון רעדנער

ר' הענדל פעכטער

ה' הורש

ר' שלמה האכבוים

ר' יהושע בארקאוויטץ שריב

מקאסנאוויצע

ר' יעקב גאלדוואסער

הערן לערמאן שריב

הרב ר' מיכל

ר' לייביש וויינער

ר' שמואל קאשוואק

ברעסלויא

הה"ג הרב וואסעמאן שליט"א

הה"ג ד"ר סימענזאהן שליט"א

הה"ג הרב ד"ר קאהן שליט"א

הרב ר' ושכר טוממער שליט"א

ר' אשר רוינגעוויטץ

ר' משה פריעדלענדער

ר' יעקב נפת רענגער

ח' ד"ר קאבער

גערב וורעשנער

ח' סלדא

ר' אהרן היידא שריב

הגביר המפורסם מר"ה לזטמאן בלאך

שליט"א

ח' סלויט

ר' העגיד ראטענבערג

ר' אברהם אבא אייזנער

ר' מאיר ראטענבערג

הה"ג הרב הראשני לעדת ישראל ד"ר

מונק שליט"א

הרב הגדול מו"ה יעקב פרוימאן שליט"א

הרב הגאון החכם השלם מו"ה חיים

בראדו שליט"א אבד"ק פראג

הרב הג' מו"ה שמואל הכהן מכונה

ד"ר גרינבערג שליט"א

הה"ג מו"ה יואל מכונה ד"ר יאקאבאוויטץ

שליט"א

הה"ג מו"ה יעורא מכונה ד"ר מלעשער

שליט"א

הה"ג מו"ה אפרים זאב הלוי מכונה

ד"ר לעווי שליט"א

הרב הג' מו"ה משה מכונה ד"ר יאנעף

שליט"א

הה"ג מו"ה חיים מכונה ד"ר קאהן שליט"א

הה"ג מו"ה יצחק מכונה ד"ר מינץ שליט"א

הה"ג מו"ה שמעון מכונה ד"ר לעווי

שליט"א

הה"ג מו"ה משה מכונה ד"ר קאהן שליט"א

הה"ג ד"ר קליין שליט"א

הה"ג ד"ר זינגערמאן שליט"א

הרב הגדול מו"ה אברהם קופערשטאק

רב ומר"ץ שליט"א

הה"ג מו"ה יאיר פעטערווייל שליט"א

4) afe

- "המכון לחקר מורשת המשפחה היהודית" בשיתוף עם "בית התפוצות" מתכנן כנס עולמי שלישי על משפחה היהודית בקיץ 1990. בעת ובעונה אחת יתקיימו גם מפגשים עולמיים של כמה משפחות: משפחת אייגר, מיוחס, יופה ובנעטר.

- התאחדות החברות הגניאלוגיות היהודיות שעל ייסודה דיווחנו בעלון הקודם, פעילה בהשגת חומר גניאלוגי מברה"מ ביחד עם הארכיון הלאומי בארה"ב.

- "דורות 10/3" מוסר על ייסוד מרכז למחקר גניאלוגי בפולין:
"OSRODEK BADAN GENEALOGIC" PIAST
UL. ZAVLEK 22
06-100 POLTUSK, POLAND

וכמה כתובות של אנשים פרטיים שמוכנים לערוך מחקרים גניאלוגיים בפולין:
KRYZYSTOF MALCZEWSKI. UL. STYRSKA 29/1, 04-188 WARSZAWA POLAND

- באותה החוברת התפרסם מאמר של ג'פרי קימבלר (JEFFREY KIMBLER) על רשימות אישיות ממחנות ריכוז המצויות בארכיון הלאומי בארה"ב ולא ב"יד ושם". הפניתי את תשומת הלב של הארכיון ב"יד ושם" למידע זה. וזו התשובה: "ארכיון יד ושם" רוכש באופן שוטף העתקי מיקרופילמים מהתיעוד של קטיבה 242 בארכיון הלאומי בווישינגטון וברשותנו למעלה מ-2000 סלילים ממקור זה".

- הסמינר הלאומי ה-8 של החברות הגניאלוגיות התקיים ב-25-29 ביוני בפילדלפיה.

- חברה מוכנה לספר תמורת תשלום תצלומים מספרי כתובות וספרי טלפונים ברחבי ארה"ב:
COMPU SERVICES
P.O.B. 4224
MUSKEGON HEIGHTS, MI 49444 USA

תקון טעות

בעלון "שרשרת הדורות" הקודם נפלה טעות דפוס במאמר של שמואל אבן אור "גלגוליהם של שמות משפחה". בסוף השורה הראשונה תאריך העליה הנכון של אורי אורנשטיין הוא 1830.

הופיעה החוברת שלנו: תולדות ומעשים מחקרים ומקורות בחקר משפחות. הוצאת החברה הגניאלוגית הישראלית מאי 88, 1989 עמ' עברית ואנגלית.

מן התוכן: שמואל שמיר, עזבוניות כמקור למחקר גניאלוגי שמואל אבן-אור, משפחת אורנשטיין - אבני-האורים אסתר רמון, משפחת הומבורגר מקארלסרוהה בגרמניה שמואל אבן-אור, משפחת דנון בארץ ישראל

להשיג אצל אסתר רמון הרב עוזיאל 50 ירושלים 96424; טל: 424147

ג ו ס ט ב ו - תוה אמנון

בבוקר קר של חודש פברואר 1989 צלצל אצלי הטלפון. על הקו נשמע קולה של גרציאלה, מתנדבת במחלקה הגלאנטיית "דורות" של בית התפוצות יב"א. היא מודיעה לי על צעיר שהפנה למחלקה - בתקוה שהם יוכלו לעזור לו לפתור בעיות.

שמו גוסטבו חוזה קארו, בן 22 מבואנוס איירס ארגנטינה, ששהה זמן קצר בישראל ונותרו לו ימים ספורים בלבד לפני שובו לארץ מוצאו. כיוון שהמחלקה לא יכלה להושיעו, מעבר לשני הכרכים המתוחכמים בתוכן ושפה של ד"ר פאול יעקובי על משפחת קרא - קארו. מידת הידע הקלושה בודאי היו לי ליכולתו, הם נזכרו בי ובקשר שלי עם המשפחה ותולדותיה. מיד קבענו זמן מתאים לפגישה בביתי בו ביום.

לבי ניבא לי שלפני מקרה מיוחד במינו. החלטתי להתכונן היטב לפגישה ע"י הכנת רשימת מסמכים, מכתבים וקטעים הסטוריים חשובים שעליו לקרוא, כדי להפיק את המירב בזמן הקצר שעמד לרשותינו.

על ספל קפה מהביל ועוגה התוודענו באותו ערב, ואחרי שהתפוגגה ביישנות הראשונית הוא סיפר לי מה הביא אותו לישראל. הוא ממשפחה קתולית שמוצאה המקורי מגרנדה, ספרד - אבל הוא הרגיש כ"י הו ד י ! ! ובגיל 17 ! התגייס גיור כהלכה אורטודוקסי ! !

הוא אמר ביי"ס תיכון, בילה שנים מספר באנגליה ללמוד את שפתה, וחזר לארגנטינה כשהוא מתכנן להיות מתורגמן מקצועי. לישראל הגיע במסגרת תכנית "תפוזי" של הסוכנות היהודית, בילה זמן מה בקיבוץ להבות הבשן והפנה לבית התפוצות מפני שהוא חיפש את שורשיו!

אחרי הקדמה קצרה להיסטוריה של משפחת קארו/קרא ותמצות (לא קל) בנושא כמו "אשכנזים" "ספרדים" "עדות המזרח" וכמובן "מראנוס". הצגתי לו, אחרי החומר שהכינתי מראש לקריאה, לפי סדר חשיבותו. ישבתי לידו וחכיתי לתגובותיו. מדי פעם הוא לוחש: פנטסטי! פנטסטי!

מכתב אחד השארתי לסוף. אחרי שקרא אותו הסתכל בי המום בלי לאמר דבר. המכתב היה מחוזה קארו, פרופסור לאנדוקרינולוגיה בביה"ס לרפואה בדרום קרוליינה, ארה"ב, בו הוא מציין שאביו סיפר לו על מוצאו מגרנדה ספרד, ואז נזכר על הקשר שלו עם המרנ ר' יוסף קארו, מטולדו ב"ה"שולחו ערוך".

לא היה פנאי לכל השאלות (המתבקשות) על קצה לשוני מפני שחשבתי שעדיף וחשוב יותר, שבצעמו יגלה ויקרא על מה שהיה המניע העיקרי לביקורו בישראל, לאפשר לו לחשוף את שורשיה של משפחת קארו/קרא היהודית.